

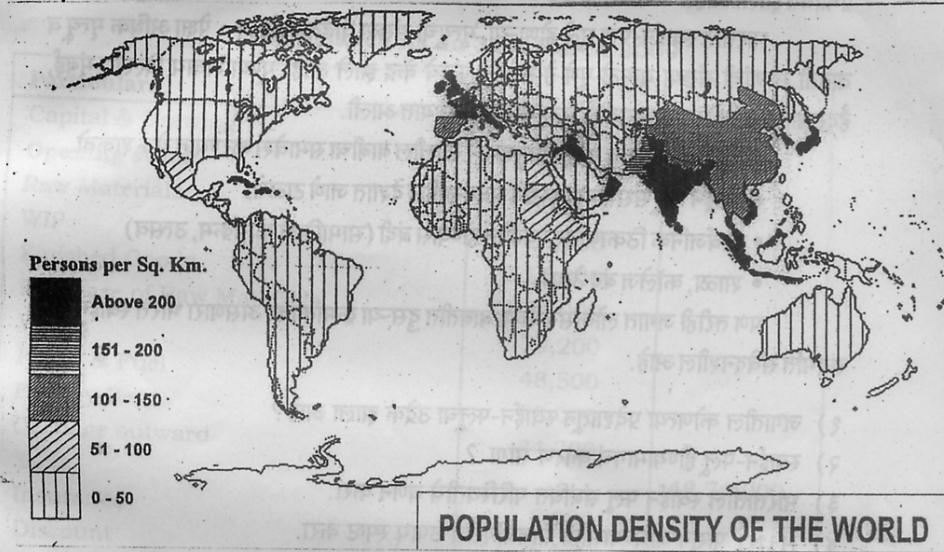
सूचना : १) प्रश्न क्रमांक १, २ व ३ अवश्य सोडवा.

२) उर्वरितपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

३) आवश्यक तेथे योग्य, सुबक आकृत्या काढा.

४) मुख्य उत्तरपत्रिकेस नकाशा जोडा.

प्र. १ला अ) दिलेला नकाशा अभ्यासा व खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (५)

१) दिलेला नकाशा काय दर्शवितो ?

२) नकाशात दिलेली माहिती कोणत्या तंत्राच्या सहाय्याने दर्शविली आहे ?

३) जगातील कोणत्या देशात लोकसंख्येची घनता दर चौ. कि. मी. ला २०० व्यक्तीपेक्षा अधिक आहे.

४) पाकिस्थानमधील लोकसंख्येची घनता किती आहे.

५) उत्तर अमेरिकेतील लोकसंख्येची घनता कमी असण्याची कारणे सांगा.

ब) खालील घटक जगाच्या नकाशा आराखड्यात दाखवा व नावे लिहा. (५)

१) आशियातील पर्वतरांग

२) खनिजतेल साधन संपत्तीत श्रीमंत असणारा प्रदेश

३) जगातील सर्वात लहान खंड

४) जगात सर्वाधिक गोमांस उत्पादित करणारा देश

५) प्रशांत महासागरातील मत्स्य क्षेत्र (Fishing ground)

प्र. २ रा दिलेला घटना अभ्यास वाचा व खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(१०)

सर्व जगात पसरणाऱ्या स्वाईन फ्लू विषयी जागतिक आरोग्य संघटनेने धोक्याची सूचना दिली आहे. ज्यात H1N1 या विषाणू संक्रमणाचा संकेत देण्यात आला आहे. या संसर्गाची तीव्रता व वाढ प्रामुख्याने दक्षिण अमेरिकेतील देशांत व शेजारील प्रदेशात नोंदविण्यात आली.

स्वाईन-फ्लू हा H1N1 या ज्वरामूळे होतो, ज्याची उत्पत्ती ब्राह्मण (डुकर) होते. H1N1 व H5N1 (पक्ष्यांमुळे होणारा ज्वर) यातील मूलभूत फरक म्हणजे H5N1 हा संसर्गित पक्ष्यांना हातळयामुळे होतो.

जागतिक स्तरावर या विषाणूमूळे ७४ देशांमधील ५०,००० पेक्षा अधिक लोकसंख्या प्रभावित झाली आहे.

भारतात स्वाईन-फ्लू मूळे होणाऱ्या, मृत्यूची संख्या वाढत आहे. १० पेक्षा अधिक मृत्यू व वाढती रुग्णांची संख्या यामुळे पूणे हे स्वाईन-फ्लूचे केंद्र झाले आहे. पुण्याशिवाय दिल्ली, मुंबई, हैदराबाद व बंगलोर या शहरातील मृत्यूंची नोंद करण्यात आली.

सावधगिरीचा उपाय म्हणून प्रामुख्याने खालील बाबींचा समावेश करण्यात येऊ शकतो.

- स्वाईन फ्लू संसर्गाच्या दृष्टीने संवेदनशील देशात जाणे टाळणे.
- सार्वजनिक ठिकाणांवर एकत्रित होण्यास बंदी (सामाजिक कार्यक्रम, उत्सव)
- शाळा, कॉलेज बंद ठेवणे.

पण तरीही जगात लोकसंख्येच्या बाबतीत दुसऱ्या क्रमांकावर असणारा भारत स्वाईन फ्लू संदर्भात संवेदनशील आहे.

- १) जगातील कोणत्या प्रदेशातून स्वाईन-फ्लूचा उद्रेक झाला आहे ?
- २) स्वाईन-फ्लू होण्यामागचे कारण सांगा ?
- ३) भारतातील स्वाईन फ्लू संबंधित परिस्थितीचे वर्णन करा.
- ४) H1N1 पासून वाचण्यासाठी सावधगिरीचे उपाय स्पष्ट करा.
- ५) समाजातील स्वाईन-फ्लू बाबतीत काही गैरसमजूती सूचवा.

प्र. ३ रा टिपा लिहा (कोणतेही दोन)

(१०)

- १) जलचक्र
- २) वन संवर्धन
- ३) मानवी विकास निर्देशांक (HDI)
- ४) सागरी अन्न (Sea Food)
- ५) अन्न मनोरा

प्र. ४ था पर्यावरणाची व्याख्या द्या. पर्यावरणातील जैविक व अजैविक घटकांचे वर्णन करा.

(१०)

प्र. ५ वा साधनसंपत्तीचे महत्व स्पष्ट करून त्याचे सर्वसाधारण वर्गीकरण द्या.

(१०)

प्र. ६ वा अक्षवृत्त व खंड ध्यानात घेऊन जागतिक लोकसंख्येच्या असमान वितरणावर चर्चा करा.

(१०)

प्र. ७ वा निरंतर शेती (Sustainable agriculture) म्हणजे काय ? शेतीमधील याचे